

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Jue și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Congresul ziaristilor.

Sibiin, 16 Septembrie n.

Duminecă s'a deschis în Viena congresul internațional al presei, congresul ziaristilor, la care au participat reprezentanți ai presei din toate statele mai de frunte ale Europei.

Importanța a primit acest congres, care a fost al nouëlea, nu prin lucrările sêvêrșite, pentru-că de acestea nu prea găsim în rapôrtele destul de amănunțite publicate în ziarele vieneze, ci prin faptul, că cercurile oficiale, chiar și cele mai înalte de la Viena, au dat congresului o atențiune din cale afară mare, aprôpe uimitore.

E destul, credem, să spunem, că la deschiderea congresului, care și-a ținut consultările în palatul parlamentului austriac, a fost de față și Alțea Sa Regală, Archiducele Rainer, reprezentând pe însuși Maiestatea Sa Împăratul și Regele, și a rostit chiar și o vorbire în numele monarhului, salutând de binevenire pe manuatorii condeiului, întruniți în congres pentru a discuta odată și chestii cari pe ei îi privesc.

A mai fost apoi de față la actul de deschidere ministrul-president austriac Dr. Körber, însoțit și de alți patru miniștri de resort, ministrul comun de externe contele Goluchowsky, primarul Vienei Dr. Lueger și alții.

Cei mai înalți dignitari ai Austriei au onorat deci congresul ziaristilor cu prezența lor la actul de deschidere, fapt din care s'ar pute scôte concluziunea, că presa e o instituțiune fôrte iubită în Austria.

Greșesc însă cei-ce ar ajunge la această concluziune. Pentru-că nu pôte să fie iubită presa acolo, unde nu există libertate de presă, unde și are censure și acuma rolul ei însemnat, ca în Austria.

Atunci de ce atâta paradă cu reprezentanții presei (de altcum în cea mai mare parte de seminiție semită) întruniți în congres la Viena?

S'o spunem verde: din motivul, că presa a ajuns să fie într'adevăr o putere mare în lume, o putere de care și cei mari trebuie să țină cont și să o menajeze, chiar și cu risicul de a se pune în conflict cu convingerile ce le au despre relele ce le face presa, cari puse în cumpănă alături cu binele produs de ea, sigur că trag mai greu la cântar.

Da; presa e astăzi o putere de care se tem și cei mari și puternici; și de aceea țin să i aducă elogi și să i facă complimente, însă numai din buze, pentru-că în mintea lor altcum gândesc și în inima lor altcum simțesc.

Dovadă faptul, că prim-ministrul austriac Dr. Körber, care la deschiderea congresului a luat cuvântul după Archiducele Rainer, salutând congresistii în numele guvernului și-a terminat vorbirea cu declarația, că presa, această înaintemergetore a progresului și a luminării, nu pôte să fie restrinsă prin regulile polițiale, ci trebuie să se bucure de libertate deplină, pentru-ca în libertate să se pôtă desvolta cu presa împreună și civilizația.

Ce cuvinte frumoșe, dacă ar fi fost pronunțate de altcineva, nu de prim-ministrul unui stat în care presa n'are nici o libertate, ci e supusă regulilor polițiale!

Ce a fost deci alta de cât curată prefăcătorie vorbirea prim-ministrului Körber adresată ziaristilor congresisti?

Un singur om, primarul Vienei, Dr. Lueger, a avut curajul să spună adevărul pe față că nu i plac ziaristii, mai ales aceia cari se aflau în fața lui. A salutat și el congresistii și li-a spus, că în calitate de primar al Vienei e dator să o facă acesta. Să o știe însă congresistii, că atunci când le zice un bine ați venit în orașul Viena „închide amândoi ochii”. Va să zică: „vê salut, dar' nu vreau să vê ved!”

Și ce crede cetitoriul, presa, această mare putere lumescă, pe cine laudă? Pe prim-ministrul Körber, care n'a fost

sincer de loc, și lovește în Dr. Lueger, care a fost sinceritatea personificată!

Iată una din părțile rele ale presei stăpânite în mare parte de Evrei!

Guvernul român și pensionatele romano-catolice.

Pentru a cunoște și mai bine chestia cu pensionatele rom.-catolice de fete din România, conduse de călugărițe, dăm în întregime, după foile din România, adresa ministrului român de instrucțiune Spiru Haret, trimisă la 14 Iulie 1904 direcțiunilor acestor institute. E următorea:

Dămnă,

De mai multă vreme, atât ministerul instrucției publice, cât și alte autorități, primesc numărôse plângeri, reclamații și denunțări contra institutelor private de fete înființate și conduse de cătră călugărițele catolice ale congregațiunei Notre-Dame-de-Sion.

În urma supravegherii exercitate de noi, ne am convins că o mare parte din învinovățirile aduse acestor institute sunt fondate. Într'însele învățământul primar așa cum este fixat prin lege, și așa cum este obligatoriu pentru toți copiii supuși români, nu se predă; copiii nu sunt supuși nici unui control în privința împlinirii obligativității învățământului primar, nici în ceea ce privește înscrerea, nici în ceea ce privește esamenul de la finea anului așa cum prescrie art. 10 și 11 din legea învățământului primar; limba română este negleșă, învățământul religios se predă copiilor ortodoxe într'un număr de ore nesuficient și de cătră un personal incompetent, une-ori de cătră o călugăriță catolică, după căți neautorizate sau chiar după manuscrise. În ceea ce privește educația religioasă copiile, chiar cele ortodoxe, și mai cu seamă acestea, sunt obligate în mod strict a se supune tuturor îndatoririlor religiei catolice, atât în capelă, cât și la toate celelalte exerciții religioșe, cari nu se pot impune de cât elevelor catolice; ba încă se usă de toate mijloacele pentru a impresiona imaginația lor și a determina la dinsele în mod artificial dorința de a părăsi religia părinților lor, și multe din ele chiar de a se călugări în religia catolică. Astfel se explică numărôsele conversiuni de cari avem cunoștință că s'au produs

printrê eleve, sau fostele eleve ale acestor institute, dintrê cari unele și au părăsit țera și au dispărut sustrăgându-se de la afecțiunea părinților lor, și aruncând doliul și dosolarea în atâtea familii. Incidente recente au dat pe față modul cum se operează pentru a se ajunge la asemenea rezultate.

Pentru a pune capăt acestor fapte, pe cari numai îndelunga noastră toleranță le pôte explica, ministerul vê pune în vedere că de azi înainte nu vom mai tolera nici o abatere de la legile și regulamentele școlare din partea institutelor Notre-Dame-de-Sion, cum și nici o încercare de acțiune asupra copiilor, cu scop de a provoca părăsirea religiei părinților lor. Și pentru-ca lucrurile să fie bine înțelese, vê punem în vedere cele următore:

1. Institutul ce conduceți va fi inspectat cât mai des de cătră inspectorii școlari, inspectorii școlare, de cătră revizorul școlar local și ori-ce altă persoană delegată de noi. Dvôstre sunteți datorți a le pune la dispoziție toate actele și documentele de cari vor avea trebuință și a le da toate informațiile ce vê vor cere. Ei vor asista la cursuri, vor pune întrebări, vor cerceta cărțile întrebunțate, caetele și lucrările elevelor, vor căuta să se convingă de aptitudinile didactice și de capacitatea corpului didactic al institutului; vor căuta să vadă modul cum elevele își împlinesc datorințele religioșe. În urma rapôrților ce ne vor adresa, și eventual în urma anchetelor ce vom ordona, ministerul va lua măsurile ce va crede de cuviință în conformitate cu legea și cu regulamentele.

2. Vêți comunica dlui revizor școlar local numele și pronumele, naționalitatea și religia tuturor elevelor, cum și numele și locuința părinților elevelor ce se află în institut, precum și a tuturor acelor cari vor mai fi primite în viitoriu.

3. Toate elevele române în vârstă de 7—14 ani împliniți, cari nu vor fi absolvat învățământul primar după programa oficială, vor urma acest învățământ întocmai după programa oficială, fără cea mai mică știrbire sau înlesnire. Acest învățământ va pute însă fi repartizat pe 5 ani, în loc de 4, pentru a permite și introducerea limbilor moderne și a muzicii. Cursurile de religie, limba română, istorie, geografie, vor fi predate exclusiv în limba română.

FOIȘORĂ

Din cronica parochiei gr.-ort. române a Mănăsturului-unguresc.

De Gavriil Hango, preot.
(Fine.)

După el a urmat în curătorie în anul 1871 Teodor Gerlea, care a funcționat și în anul 1872. Sub curatorul acesta s'a dat ordin din partea consistoriului arhidiecezan, să se facă școlă corespunzătoare legii. Spre scopul acesta la 13 Ianuarie 1872 a fost convocat sinod parochial și s'au luat măsuri, dar' curatorul nu a făcut nimic.

Următorel curator din anul 1873, Simion Colda (morarior) fără a face ceva, prin Iunie a demisionat, și în locul lui a fost ales George Tanciciu, care a funcționat și în anul 1874. Acest curator a avut mult de lucru cu asigurarea resturilor de cassă, cu cari au fost rămas datorii fostii curatori Condor, Ioan Nistor, Mihail Tămașiu și Teodor Gerlea, luându-se în anul 1873 hotărîrea, că de aci înainte banii să se pună spre fructificare la careva bancă și la privați să nu se mai dea de cât pe lângă intabulare pe moșile lor; ceea ce însă nu s'a executat, ba repunând în

cassa nici interesele după bani bisericești, a fost biserica silită a lua împrumuturi pentru acoperirea trebuințelor sale bisericești și școlare; și acesta din cauza, că fostul cantor Flore Zirbo cu ômenii săi puneau pedeci la regularea dréptă și la încasarea salariului învățătoreșc, și bêtărânu preot cronicariu nu mai era în stare să conducă lucrurile ca mai înainte, de-și curatorul a fost destul de conștient, dar' fără destulă energie în purtarea lucrurilor sale. Sub el în anul 1874 s'au făcut câteva scaune în școlă.

În anul 1875 și 1876 a fost curator Ignat Ranta. Sub curatorul acesta în anul 1875 s'a plătit un rënd de vesminte bisericești, ce le cumpăraseră antecesorul seu George Tanciciu, cu 100 fl.; ear' în anul 1876 s'au mărit fereștile la biserică, pentru-ca biserica să fie mai luminată, și s'a împărțit frățete locul numit Buciumi întrê biserica română și cea magiară, întabulându și fie-care biserică partea sa pe numele său.

Pe anul 1877 a fost ales curator Grigorie Abrudan, sub care însă nimic ceva vrednic de însemnat nu s'a făcut. La finea acestui an banii bisericii au dat un capital de 1589 fl. 21 cr.

Până aci cronica e scrisă de mâna preotului Ioan Condor, căruia i s'a dat capelan în

anul 1878 fiul seu Iosif, și care în Martie 1880 a repausat, după ce, cum se vede din cele amintite până aci, în decurs de 44 de ani ca paroch al acestei parochii a făcut mult bine bisericii, școlii, națiunei și comunei.

După dînsul a fost ales paroch fiul seu Iosif Condor, care a păstoriat această turmă pără în anul 1889, când a răposat în urma unui morb îndelungat de plămâni (oftică). Sub dînsul s'a zidit frumoșă școlă de pêtără de astăzi, la anul 1882, fiind episcop Grigorie Burca (fîloc), și s'a regulat salariul învățătoreșc urcându-se la 300 fl. Primul învățătoriu, care a funcționat în această școlă, a fost Ioan Stoicoviciu. La depărtarea sa a lăsat frumoșă amintiri. După dînsul au urmat ca învățători George Fulea, George Prigónă, George Moșoiu, toți pedagogi, și Ioan Pașca, cleric absolut.

Preotul Iosif Condor n'a scris nimic în cronică, ci a acestea le-a scris următorel seu parochul Petru Cucuiian, ales în anul 1890. Noul paroch scrie în cronică că a fost introdus în parochie prin protopresbiterul Tuliu Roșescu din Cluj (fiul predecesorului seu Vasile Roșescu, următorel lui Gavril Moldovan în protopop at), cu eare ocaziune „poporul a fost donat cu 40 ferii de vin”, pe lângă banchetul dat inteliganței, care a luat parte la introducere. Apoi ne mai spune că în anii

școl. 1889/90 și 1890/91 a fost învățătoriu provisoriu Vasile Tootelean cu salariu de 260 fl., în 1891/2 el, — parochul, căci n'a competitat nimenea, ear' în 1892/3 George Mușat. În a. 1890 a fost episcop Ioan Colda a țigșilor, sub care biserica a fost silită a lua împrumut 250 fl. de la banca română „Economul” din Cluj pentru-ca să pôtă solvi taxele restante la fondul de pensiuine învățătoreșc regnicolar, nefiind solvite nici de pe un an începînd din a. 1875 până în prezent. — În anul 1891 a fost ales episcop Simion Dreve (suciu), sub care s'a făcut cu spese de 70 fl. gardul din jurul cîmterului și s'au cumpărat 2 rënduri de haine bisericești cu 70 fl. — După el a urmat în episcopie în anul 1892 Vasile Ghite al Petrii sub care s'au acoperit din nou casele parochiale. Sfăt (crâșnic) este începînd din a. 1876 Stefan Condor, feciorul fostului sfăt George Condor, care funcționează ca atare 40 de ani (de la a. 1836 până în a. 1876). Salariul preotului Petru Cucuiian a fost satorit în 438 fl.

Mai încolo cronica nu s'a continuat, dar' pe cât știu, după depărtarea preotului Cucuiian, parochia a fost un timp administrată de preoții din vecini până când a fost întregită cu actualul paroch Alexandru Chifa, ear' învățătoriu es. e Eliseu Gabor.

4. *Elevele române* mai mari de 14 ani și acele cari au absolvat cursul primar după programa oficială, vor fi obligate a urma în limba română studiul istoriei, geografiei și limbei române; ear' cele ortodoxe și pe al religiei. Limba de învățământ pentru celelalte materii poate să fie o limbă străină.

5. Pentru predarea învățământului primar, cum și pentru predarea istoriei, geografiei și a limbei române *elevelor române* prevăzute la alineatele precedente, se va întrebuiți numai personal care să cunoască bine limba română, care să aibă cunoștințele și aptitudinea pedagogică necesară și care să aibă autorizația ministeriului.

6. Pentru *elevele române* ortodoxe, religia va fi predată de un preot ortodox sau de o altă persoană ortodoxă, anume autorizată pentru acesta de ministeriu și care să facă parte din corpul didactic al statului.

7. Pentru *elevele române* mai mici de 14 ani cari nu au absolvat învățământul primar, acest învățământ va fi obligator până la absolvarea lui sau până la vârsta de 15 ani. Elevele cari se vor constata că se sustrag de la dînsul, vor fi înscrise în școlile primare publice și obligate a urma acolo, fără prejudiciul altor măsuri ce s'ar lua contra institutului.

8. Tote *elevele române* de curs primar vor trece la școlile publice toate esamenele de fine de an, conform art. 11 al. I din lege. Direcția institutului va fi obligată a le trimite la esamene.

9. Este interzis în mod absolut, ca *elevele române ortodoxe* să iie parte în ori-ce fel ar fi și sub ori-ce motiv ar fi, la practicile religioase catolice ori-care ar fi ele.

Credințele religioase ale lor vor fi respectate în modul cel mai scrupulos, și este interzisă în mod absolut ori-ce încercare de ori-ce fel ar fi, de a le abate de la credințele lor și de la datorințele religioase ortodoxe.

10. Direcția institutului este obligată să aibă grijă, ca *elevele române ortodoxe* să-și împlinescă în mod regulat datorințele religiei lor. Un preot ortodox va fi însărcinat de către direcția institutului, sau în lipsă, de ministeriu, ca să se ocupe cu îngrijirea religioasă a *elevelor române ortodoxe*.

11. În fie-care, Duminica *elevele române ortodoxe* vor fi conduse la biserica ortodoxă, cea mai apropiată, ca să asiste la liturgie.

12. Institutul este obligat a sărbători întocmai ca școlile publice zilele de sărbări naționale, recunoscute de regulamente.

Punându-vă acestea în vedere, vă invit, domnă, a vă conforma măsurilor de mai sus, pe cari le impunem în virtutea dreptului ce ne dau legile țării, și vă atrag atenția, că contra abaterilor vom lua măsuri cari vor pute merge până la închiderea institutului.

Drept încheiere dau publicității și o însemnare, scrisă cu litere cirile, în frunte de asupra cu semnul crucii, provădută în unghiuri cu inscripția *Is. Chs. Ni. Ka* pe o hârtie lipită pe fața unui maiu de lemn de tag acățat pe perețele din altariu în biserica din comuna vecină Bica română. Iată-o: Sau osfințit acest jervenic a Dmnlui dzeului Nostru Iis. Chs. în Chramul înălțării dmnului Nostru Iis. Chs. supt oblaștiu ai sale chesaro crăești și aplicești Mariri Mării Theresii Crăești și împărătesii Ungari și Prințip. Ardealului, împreună împărățind Iosif al doilea Chesarul și împăratul romanilor, cu Blgso- lovenia și slujirea Preaosfințitului Dmnlui Sofronie Chirillovici Epipul Neuniților în Ardeal, la anul 1770 dechemvrie 1 în Bica spre pomenirea înălțării Dmnlui Nostru Iis. Chs."

Imn școlar.

*Duhule, care-ai venit
Prin Mântuitor,
Tu liman nebiruit,
Iartă-ne dacă-am greșit,
Fii îndurător.*

*Luminază-al nostru gând
Slab și 'ntunecat,
Că 'n durere și 'n avânt
Și în toate pe pământ
Tu ni-ai ajutat.*

M. Cunțan.

Vă dăm termen de 10 zile, ca să vă arătați măsurile ce ați luat pentru exacta ducere la îndeplinire a acestui ordin.

Cât pentru faptele din trecut, care au motivat plângerile pomenite la începutul acestui ordin, ne rezervăm a lua măsurile ce vom crede de cuviință.

Ministru Haret.

De la Asociațiune.

Comitetul central a ținut ședință ieri, Joi, la orele 4 d. a. A luat următoarele hotărâri:

1. Se aprobă rațiunile școlii de fete pe anul școl. 1903/904 cu venite 40.386 cor. 82 fil., ear' la spese cu 38.054 cor. 67 fil., escedent 2332 cor. 15 fil. Cassariului se dă absolutoriu. Asemenea se aprobă budgetul pe anul curent școlar cu suma rotundă de 47 mii la intrate și spese. Deficit 2000 cor. produs de sumpirea alimentării în anul acesta.

2. Se designează pentru conducerea adunării generale de la Timișoara: Preacuvioșia Sa Archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu membru în comitet.

Comitetul va sosi la Timișoara Marți seara, cu trenul de la 7-30.

3. Se urgăză terminarea lucrărilor de la „Museum național” în timpul din urmă cam întârziate.

4. Se decide betonarea canalului ce trece prin grădina „Asociațiunii”, cu 30 cor. m.

5. Se declară vacante 5 stipendii, pentru cari se publică concurs cu termen până la 15 Octombrie 1904. Stipendiile vacante sunt: a) din fundațiunea „Dobăca” 100 cor., b) „Tiureana” 80 cor., c) „Galliana” 120 cor., d) „Avram Iancu” 100 cor., e) „Dr. Ioan Moga” 80 cor. Ultimul pentru fete.

Amintim de nou, că pentru călătoria la Timișoara se capătă bilete cu preț redus, la biroul „Asociațiunii” și la despărțiminte.

Din Brad.

Lista membrilor de nou înscrși la „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român”.

(Continuare din numărul 93).

Brad, 10 Septembrie n.

d) Membrii ajutători: Nicolae Floria, preot, Petru Rîșcuța, econom (ambii din Rîșca), Maria Cristea, învățătoare (Gura Barza), Enea A. Joldea, inv., Elena Joldea, (ambii din Hăl-magi), Smion Dragomir, not. (Gurasada), Iuliu Bodea, preot, George Popa, tutor ort. (ambii din Buteni), George Almășianu, preot (Mihăleni), Nicolae Grec, oficial de mine (Cristi- tiori), fie-care câte 5 cor.; Iosif Costea, preot (Vaca), Ioan Jurca, preot (Cebea), Vasile Boneu, prof. g. (Brad), câte 4 cor.; Nicolae Pă- ourariu, propr. (Seliște), Alex. Florea, teolog (Râșca), câte 3 cor.; Toma Oșel, zidar (Brad), 4 cor.; Vasile Giurgiu, preot (Ciuciu), Nico- lae Bedea, v. not. (Mihăleni), câte 3 cor.; Teodor Baianț, preot (Românești), 4 cor.; Petru Virciu, comerc., Ioan Faur, inv., Sam- son Nișca, pantofar, (toți din Cristiori), Ga- vriil Maties, inv. (Herțegani), câte 3 cor.; Paul Opriș, stud., Eugenia Opriș, stud., Ioan Miron Opriș, asilist (toți din Brad), Candu Ciocan, primariu, Stefan Candin, plugariu, (ambii din Blăjeni), George Julia, inv. (Brad), domna Eugenia Bedea, (Mihăleni), Romul Jurca, inv. (Cebea), Sârb Nicolae, Demian Teodor al Sofii, Demian Petru al Sofii, Popo- vici Ioan, Demian Lazar, Moga Ioan, Neag Petru, toți plugari, Maties Nicolae, preot, (toți din Herțegani), Simion Măcu, inv. (Blăjeni- Criș), Ioan Bărna, inv. (Vaca), Alex. Florea, inv. (Cărstău), Nicolae Sirb, primariu (Bir- tin), Victor Uscat, inv. (Cărstău), Almășan George, plugariu (Cristior), Avram Popa, plu- gariu, Ioan Popa, cleric, Nicolae Moga I. Ioan, plugariu, (toți din Herțegani), Ioan Mihut, cle- ric (Cărstău), George Moga, învățătoriu pens. Ioan Metees, plugariu, (ambii din Herțegani), Vasile Florea, diurnist (Baia-de-Cris), Stefan Oșel, stud. (Brad), Petru Pârva, plugariu, Mühlbacher Karl, plugariu, (ambii din Seli- ște), N. Felea, cleric (Valeabrad), Cornel Popescu, preot (Deva), Ioan Irimie, preot (Mesteacăn), Nicolae Toma, inv. (Dobrot), Pavel Lazar, inv. (Mesteacăn), Ioan Si- mulescu, inv. (Mihăleni), Longin Popa, preot (Tătarești), Cornel T. Albu, iurist (Brad), Sabin Julia, pedagog (Brad), Augustin Nicoră,

propr. (Deva), fie-care câte 2 cor., Petru Rodu 1 cor. 50 fil., Nicolae Nișca 1 cor. 20 fil., Andreiu Iacob, Mihailă Aron, Dim Abru- deanu, Nicolae Pârva, Nicolae Medrea, Ni- cula Ioan al Linii, Hogman Nicolae al Linii, Beni Ferencz, toți plugari din Herțegani, Azarie Circo, pedagog (București), Nicolae Andreiu, plugariu (Cebea), Andreiu Nicola, iurist (Vidra), Franz Woblich, oficiant (Brad), Petru Giurgiu, inv. (Bulzești), Nicolae Pizeu, preot (Basarabasa), N. N., Maties Gerasim, Toma Petru I. Nicolae, Curețian Avram, Ha- năș Nicolae, Bogdan Andron, Demian Nicolae a Sofii, Bogdan Amos I. Ion, Trifon Petru I. Avram, Demian Aron, toți plugari din Herțegani, Marcu Bașe, plugariu (Birtin), Petru Sulea, George Luca, Avram Haida, toți trei plugari din (Cărstău), Petru I. Ioan Micu, plugariu (Birtin), Nicolae Petruș, Ste- fan Luca, (ambii plugari din Cărstău), Alex. Bodiciu, inv. (Văța), Atanasie Brana, Lazar Ioan, Ioan Bărna, toți trei plugari d n Vaca, Pavel Vraciu, plugariu (Birtin), Ioan Guga, preot gr.-cat., Nicolae Bexa, plugariu, (ambii din Cristior), Moga Anghel, plugariu (Her- țegani), fie-care câte 1 cor., Demian Ionuț, 30 fil., Radu Ioan I. Petru, Gerasim Maties, Nicula Petru I. Anghel, toți plugari din Her- gani, câte 40 fil., Ioan Morcu, plugariu (Brad) 80 fil., Radu Avram I. Petru, plu- gariu (Herțegani) 80 fil., Pirva Onica, ospē- tarius (Văța-inf.) 2 cor., Ioan Rusu, preot (June) 3 cor. La olaltă 227 cor. 60 fil.

Dr. P. O.

Din Zernești.

Petrecere și teatru. Escursionisti din România. Inmormântarea învățătorului Nicodim Dan.

— Corespondență particulară a „Telegr. Român.” —

— 24 August v.

O vicinuită petrecere de vară a tinerimei de aici s'a ținut Duminică în 15 August v. Scenă nouă permanentă, lucrată de măiestrul Efreim. La rugarea tinerimii seera e făcută pe spelele comunei. Costă mult, dar' face. O scenă permanentă era indispensabilă pentru o comună ca Zernești. Lucrul acesta l'a în- țeles foarte bine comitetul comunal al nostru și 'i suntem mulțămitori.

Ca totdeauna, programul producțiunii a fost bogat, variat și ales. Cântări de cor frum- sose executate. O declamație bine succedă și pe înțelesul tuturor alasă. Frumosul monolog comic „Herșcu boccegiul” al lui Alexandri a fost urmat de un asalt de aplause. Și în fine ca punct principal teatru.

S'a predat comedia „Legea pentru bețivi” de un autor necunoscut. Ca piesă de testru e slabută; nu e acțiune, ceea-ce o face cam monotona. E însă pe înțelesul poporului și moralizatoare. Din punctul acesta de vedere a fost foarte potrivită. Combate viciul beției atât de înrădăcinat în pătura de jos a popo- rului nostru. Partea esențială a artei drama- tice, ca a ori-cărei arte, e adevărul.

Vieța adevărată, cu toate părțile ei bune și rele trebuie să ne reoglindeze o bună piesă teatrală. De ce e rău poporul se fereste, ce e bun primește. Asta e tendința artei.

Comedia de mai sus arătând că se poate de evident urmările beției, combate prin acesta patima beției.

Cu toate că a fost slabă comedia, jucată de diletanți buni ca tinerii nostri, ea a produs efect uimitor. Frenetice aplause au format recompensa.

Din punctul de vedere al diletanților, frunțașă comună Zernești poate sta alături cu alte comune frunțașe din Ardeal. Ne lipsește însă ceva ce ne-ar putea ridica peste alte multe localități românești, și ce n'ar fi chiar greu de dus la îndeplinire. Ne lipsește o societate care să se ocupe în special cu aran- jarea de reprezentații teatrale pe seama popo- rului. Ca „Progresul” din Făgăraș bună-ora. Și la noi nu e greu de înființat o astfel de societate. Inteligență e destulă din mila lui Dumnezeu. Și chiar de n'ar fi, tot ar fi posibilă înființarea unei astfel de societăți, compusă și din țerani, sub conducerea unui om inte- ligenț.

Nu mă îndoiesc că această smerită părere a subscrisului va fi luată în considerare de inteligența din Zernești și în special de cei doi harnici bărbați, cari deja au dat destule dovezi că se interesează de bunul mers al comunei noastre.

La inițiativa acestor vrednicii frunțași, domnii adv. Garoiu și Dr. I. Meșian, s'au înființat deja trei societăți de mare valoare: o bancă popora'ă, o reuiniune de înmormântare și o societate de asigurare a vitelor. Trebuie însă grijă și cultivat și spiritul poporului.

Sper că domnii Garoiu și Dr. Meșian vor lua inițiativa pentru înființarea unei so- cietăți de diletanți, și astfel vom corăspunde spiritului timpului și curentului ce există acum la Români de aici: „Prin teatru la cultură”. Atunci putem fi mândri zerneșteni, că mergem în fruntea mișcării culturale, alături cu cele dintâi localități românești din patrie. Atunci se vor pute aranja pe an trei patru sau chiar mai multe reprezentații teatrale dătătoare de cultură și moralitate.

*

În 17 August v. am primit o vizită de tot plăcută. Un grup de elevi de la diferite licee din România, în frunte cu simpaticul domn Papadima, absolvent al facultății teo- logice din București și român macedonean după origine, au venit să ne vadă comuna. Mulțămită dlui Dr. I. Meșianu, t'n rii escur- sionisti au fost primiți foarte cordial. S'era s'a improvisat un mic banchet, fiind visita cam pe neașteptate. Și la banchet n'au lipsit nici toastele de entusiasm dătătoare. A doua zi însoțiți de tinerimea din loc oșpeții au visi- tat toate locurile mai frumoase din Zernești, de unde apoi au plecat ducând cu ei cele mai plăcute amintiri și cele mai frumoase idei despre Români de aici și în special despre dl Dr. I. Meșian, care cu toate ocaziile dă dovadă că e om de inimă și cu frumoase în- sușiri în ce privește iubirea de neam.

*

După momente plăcute au urmat mo- mente de jale. Clopotele cu glas tângăios ne revocau în memorie în 22 August v. că toți din pământ suntem și 'n pământ ne vom în- torcel.

Unul dintră vrednicii nostri bărbați ne-a părăsit pentru totdeauna. Ceriul era posomorit ca sufletele noastre. O ploie măruntă picura din nori ca și lacrimile din ochii celor ce au cunoscut pe bătrânul dascăl Nicodim Dan.

Cu pași domoli și îngândurați veniau omenii, ca să dea ultimul onor aceluia ce s'a dus dintră noi, Români toți au venit, și a venit parte mare din străinii de la noi.

Se încep sfintele rugăciuni. Corul im- provisat al învățătorilor din jur dă răspun- surile, cari mângăie sufletele îndurerate.

Sofița jalnică, fiul îndurerat și necon- solatele fiice d'abia 'și înăbușesc suspinele de durere după cel pe veci perdut.

Protopopul în un discurs funebru mă- duos enumără meritele răposatului. Convoul pornește apoi spre locul de vecinicie odihnă. Clopotele cu glas lugubru însoțiau pe cel ce calea vecinicii a apucat. Întră cântările jal- nice ale corului ajungem la cimiteriu. La mormânt directorul școlar într'un discurs fru- mos își ia ultimul adio de la iubitul coleg, în numele întregului corp didactic, cu care atât timp a împărțit frățeste pâinea amară a dascăliei. Nu deplânge însă pe răposatul, căci numai acolo unde se duce își va primi drépta răsplată, pe care de la omenii mici de a flet, mari în patimi, nici-odată nu ar fi primit-o. Cu fruntea ridicată se va prezenta înaintea scaunului înaltului judecător învățătorul Ni- codim Dan, căci în lume cât a stat și-a îm- plinit misiunea cu cea mai mare abnegare. Nu totă ființa noastră mōre, — e adevărul profesat de sfânta noastră credință, și acest adevăr revarsă peste sufletele cele mai îndu- rera e balsamul mângăerii.

E greu, foarte greu a aprecia munca de 44 ani a acestui muncitor. Acest harnic dă- scăl 44 de ani a ostenit pentru realizarea ide- alului nostru cultural, lucrând cu mare în- sâflățire în înțelenitul ogor al culturii nea- mului.

Și acum odihnește în lăcașul vecinic modestul dascăl Nicodim Dan, a cărui per- dere o deplângem mulți, foarte mulți, cari l'am cunoscut și cărora ni-a pus condeiul prima-ora în mână.

Odihnească 'n pacer!

O. B.

Oficială. Preoții cari nu și-au ridi- cat încă competențele întregirii de la stat a dotațiunii preoțești, sunt recer- cați să-și trimită cuitanțele la oficiul cassei archidieceșane în timpul cel mai scurt.

NOUTĂȚI

† Grigore Cogălniceanu fruntaș al partidului conservator din România, șef de partid în Iași, a murit luni noaptea la orele 12, în București, unde sosisse luni la amici, venind de la Constanța. Inmormântarea i s-a făcut Joi, cu mare solemnitate.

† Petru Nedelcovici, fost comerciant de frunte pe piața Sibiului, a decedat în mod subit Mercuri dimineața la orele 4, în etate de 72 ani. Inmormântarea i s-a făcut după ritul gr. or. Joi la orele 4 d. a. Il plește văduva Carolina, și fiul Dr. Alex. Nedelcovici.

O audiență negată. O telegramă din Constantinopol raportază, că patriarhul ecumenic a cerut audiență la sultanul, dar' nu i s-a dat, și că în urma acestui refuz patriarhul intenționează să înainteze în scris sultanului plângerile sale contra sinicilor bulgare din Macedonia.

Literat voiager. Sub titlul acesta scrie „Voința Națională” din București următoarele: „Di Vojen, apologetul Ruriei, membru în comitetul de redacție al Arhivei și al Reinvierei, membru al societății universitare din România” etc. cum singur se numește, împodobindu-și numele cu atribute inexacte, face călătorii pe la frații de peste munți și le ține conferențe, zise literare, despre operele Camn și Sylvei și despre problema nemuririi... Judecând după notițele zi-relor, (corect unui ziarist Red.) literatul ieșean are chiar succes în lecturile sale. Prin Arad și prin comunele mărginașe poporul alergă grămadă să asculte cum i se vorbeste despre regina României, ear' preoții și învățătorii se grăbesc a afla opinia competentă (?) a dlui Vojen în materia nemuririi. Voiagerul nostru nici nu putea să-și alegă teme mai nimerite pentru a găsi ascultători evlavioși printre Români. Ceea-ce ne miră însă este excesiva bunăvoință a unor confrăți față de americană întreprindere a lectorului public. Redactorii ziarelor de peste munți au destulă cultură literară pentru a ști că dl Vojen, fie el membru la ori-câte societăți și comite fictive de redacție, este o mărime prea locală, pentru a-și pute aroga o misiune de apostol luminător al poporului ardelean. Mai puțin entuziasmat față de scriitorii de contrabandă n'ar scria deci!”

O mică „Palestina”. În Muncaciul numărul copiilor obligați a cerceta școala e 933. Din acestia de religieuna rom. catolică sunt 170, de rel. gr. catolică 173, ear' de legea mosaică 500. Cu 167 mai mulți de cât creștinii la oaltă.

Un ordin.... Dr. George Demkó, noul rector al universității din Budapesta a dat Marți următorii ordine:

Uni-versitarii „civili Almei-Mater”, zice ord'nul n'au voie să participe la nici un fel de demonstrațiuni publice, la demonstrațiuni ori adunări de caracter politic, nici într-zidurile universității, nici afară de aceea. Demnitatea universității nu permite nici aceea, ca anumite grupuri de ale civilor uni-versitari să tindă a face seama de didactru prin milogiri („kéregetés”) ori prin ori-ce fel de acțiuni îndreptate contra hotărârilor definitive valabile ale corpului profesoral. În înțelesul noului regulament de didactru, corpul profesoral face parte de scutire de didactru tuturor tinerilor vrednici a fi scuțiți. Civili universitari sunt liberi a desvolta activitate culturală, filantropică și de altă categorie congruentă cu scopurile universității, numai în societăți din partea ministrului instrucțiunii publice și numai sub supraveghierea autorității uni-versitare. Ori-ce altfel de organizare corporativă, respective grupare în partide fie s. b ori-ce numire, e strict oprită. În temeiul „tristelor experiențe” (!!) din timpul mai recent advertează serios pe tinerii universitari și de la agitațiunile naționaliste. Cei cari conturbă concordia tinerimi adăpostită (concordia) sub genul național magiar, și așită ună de rasă — nu pot fi membri la uni-versitate magiară. Cei cari contravin acestui interdict nu pot conta la scut teritorial, deo-ace nici în Budapesta, nici în ori-care altă localitate din patrie și cu atât mai puțin în afară de hotarele patriei civii acestei universități nu pot comite fapte necorespunzătoare spiritului regulamentului disciplinar și de studiu al uni-versității, de nu cumva voese să forțeze contra lor cea mai gravă pedepsă disciplinară: excluderea de la toate școlile superioare din patrie. În fine amintesc, că în înțelesul statutelor noastre civii nostri universitari n'au voie să fie membri la astfel de reuniuni, asupra cărora autoritatea uni-versitară nu e în posesie de a exercita supraveghiere (reuniuni aprobate din partea ministrului de interne). Budapesta, 13 Septembrie 1904. Dr. Demkó György, rector.

Al doilea internat în Cluj pe seama elevilor de la școlile superioare, copii de învățători și profesori, se va inaugura încă în cursul lunii acesteia, prin ministrul de culte și instrucțiune publică Dr. Berzeviczy. Internatul poartă numirea „Casa Hunyadi a învățătorilor” (Tanítók Hunyadi háza) și e înființat pe cheltuella „fondului Eötvös”, în sarcina cărua rămâne și susținerea lui.

Comitetul Borșod în ajutorul sârăcimei. Congregația comitatului Borșod ținută zilele trecute a pus la cale acțiune mare în scopul ajutorării poporului ajuns în miserie din cauza recoltei slabe. Într-o altă dispozițiune luată în acest scop a votat 120.000 de coroane din fondul Reviczky, cu cari se se cumpere bucate și se se distribuie celor lipsiți, concretizând reuniunii economice a comitatului și comisiunilor de ajutorare constituț în fie-care pretoriat conducerea întregii acțiuni. Reuniunea a cumpărat deocamdată 5000 măști metrice de cucuruz, 2500 mm. de cartofi, 2000 mm. de fasole și 200 mm. de meiu, ear' comisiunile de ajutorare au început imediat distribuirea.

Recolta de grâu a Franciei. Conform unui raport din Paris, recolta de grâu a Franciei e evaluată la 106,630,700 hectolitre, adică cu 22 milioane de hectolitre mai puțin de cât în anul trecut și cu 11 milioane mai puțin de cât media celor zece ani din urmă.

La „Reuniunea româna de agricultură din comitatul Sibiu”. S'au primit următorii membri ordinari: Valeriu Bunea, capelan în Fofeldea; Dr. Lucian Borcea și Dr. Eugen Piso, avocați, Ilie Hociotă, econom seminariai, Eugen Vancu, funcționar la „Albina”, toți din Sibiu; Nicolae Tămăș, notariu în Casova; I. Mușoiu, notariu în Buxard; Ioan Fanean, notariu în Tălmăcel; Alexandru Bérșan, învățător în Vămilec; Alecu, și Ioan Trifan, ambu economi și toți din Rusciort, ear' secretariul Reuniunii Victor Tordășianu, fost membru pe viață, completându-l până la 200 cor., pe viț trecut în șărul membrilor fondatori.

Nu mai în limba sa. La tribunalul din Lemberg avea să se țină Luni o pertractare. Într-o jurați era și un ruthean, care la depunerea jurământului a pretins de la president, că lui s'ei cetiască jurământul în limba sa maternă, altcum nu joră. Tribunalul s'a retras să se consulte și a hotărât, că toți jurații au să depună jurământul în limba polonă. Rutheanul însă mai bucuos a plătit amendă de 50 cor., pe care i-a dictat-o tribunalul pentru renitență, dar' în limba strănă nu a jurat, ci a trebuit să fie dimis și înlocuit prin un jurat suplent.

Ucis de esplosie. Maximilian Fiedler, aplicat ca sodal în prăvălia de pirotehnie a lui Naftali și Wachsmann din Spittelberg (lângă Trautenu), având s'ei scotă din magazin prav de pușcă a umblat așa de neprecaut, în cât pravul a explodat. Din zidurile magazinului n'a reas nimic; le a sburătorit esplosia cu și-cum le-ar fi măturat de la locul lor. Trupul sodalului a fost găsit apoi la distanță de vre-o opt metri de la locul catastrofei, sfâșiat și mutilat oribil.

Muscă ucigașă. O muscă a picșat de obraz pe fîca de 16 ani a comerciantului Samuel Schwartz din Sătmar. Obrazul fetei a început imediat să se umfle și s'o dorea cumplit, ear' când a sosit medicul, otrăvirea sîngelui luase deja proporțiuni așa de mari, în cât ajutorul medical n'a mai putut ajuta nimic. A doua zi, Luni dimineața, putrea fată a murit.

Funcționar de stat, de naționalitate magiară, dorește să învețe românește și în acest scop caută familie română la care ar pute să aibă prânzul și cina, cu începere din 1 Octobrie n. c. Informațiuni se dau din partea redacțiunii.

Pentru jocul de cărți. Szabó Ferencz, fost notariu cercual în comitatul Nógrád, era cărțaș mare, așa că spre a pute să satisfacă patimei acesteia de multe ori se întindea și la banii publici, încassând de la popor în dare și alte imposite. Astfel puțin câte puțin a defraudat peste 1000 de coroane și simțind că autoritățile sale superioare încă au prins veste despre aceste defraudări, s'a anunțat de bună voie la tribunal. Tribunalul din Balassagyarmat l'a osândit apoi la 21/2 ani de închisoare corecțională. Apelață cauza la Tabla reg. din Budapesta, acesta i-a mitigat osânda în 21/2 ani de temniță.

Struguri buni. Struguri buni de masă se află la George Dirlea în Galsa (u. p. Vălăcos). Prețul unui coș de 5 kg. francosă costă 3 cor. Dacă se comandă 5 kg. coșuri odată, costă un coș 2 cor. 90 fileri. Comandele se pot face cu rambursă postală.

Fie-care pasăre pe limba ei piere!

Brașov, 26 August v.

(Fine.)

Am afirmat:

10. Că regia proprie în 2 ani, 1903 bun și 1904 de tot rău, cum de un veac nu s'a mai vădut, a produs cu Lei 22,000 — mai mult de cât surplusul de la arândare în 9 ani.

Gazeta constată:

10. În nrul 182 pag. 3. col. 2. „pierdere de Lei 28,216.50. Subtrăgând din profitul constatat, de lei 33,202.80, surplusul arândării nouă, de lei 29,250.— obținut totuși produsul de lei 3,952.80, mai mult din regia proprie în 2 ani de cât din diferența arândării nouă pe 9 ani.

Nici aci calamitatea elementară sus amintită, afară de cadrul prevederilor și puterilor omenești nu o pôte salva pe „Gazeta”.

Din această paralelă într-o afirmațiune mele și constatăriile „Gazetei” conlusiunea e foarte ușoră și numai în favorul afirmațiunilor mele pôte fi. De aceea cu drept cuvânt se pôte aplica „Gazetei” proverbul: „Fie-care pasăre pe limba ei piere” căci cifrele produse vorbesc absolut în contra ei.

Dar' „Gazeta” mai ridică și alți nori pentru a pescui în tulbură și a împiedeca și altora vederea clară. Voiu căuta să neutralizez cernela aepiei și să limpedesc și aceste puncte.

Iată cum:

a) Față de învinuirea, că n'ași fi purtat separat contabilitatea regiei, publică în-ași „Gazeta” nr. 180 pag. 3. col. 1. 2. estrase din cartea de evidență, conturile de Intrări și Eșiri ale regiei. Ori o contabilitate se face numai pe basă de date reale, Intrări și Eșiri de bani și relațiuni reale de schimbări de avere. Intrările și Eșirile de bani sunt contate. Desfid pe ori-cine însă să dovedească, că cât timp am purtat eu contabilitatea bisericeii nu s'ar fi dat spre contare fie vre-un raport al administratorului, fie alt act cu schimbări de avere, ca să l tree la contabilitate și nu l'ași fi trecut.

Contabilitatea moșiei face parte din contabilitatea bisericeii și nu putea fi purtată de cât laolaltă cu acesta. Estrasul, cum am arătat în repetite rânduri — se putea face la ori-ce moment, tot asemenea și o copie într'un registru separat, dar' a ăsta ar fi fost fără de nici un rost până la momentul când aveam să contăm și ceeaaltă parte a regiei, care nu consta în Intrări și Eșiri de bani pe basă de raporte — de cari, cum am zis, cât timp am purtat eu contabilitatea, nu mi-s'a prezentat nici unul. Să dovedească cineva că afară de faptele înregistrate de mine pe 1902 și 1903 în contabilitatea bisericeii relativ la regia Sudișii s'a mai petrecut ceva fie și numai în intervalul dela 19 Sept. 1903 încôce, ceea-ce s'ar fi comunicat contabilității, și atunci pôte ridica învinuire; până când însă așa ceva nu există, ori-ce atac pe această temă e o invențiune tendențioasă pentru a înimba lumea cu apă rece.

Bună treabă ale se faci deosebire într-o procese verbale ale sedințelor unei comisiuni separate de Comitet, cari le poți purta și pe foi volante, ori chiar le poți omite, și într-o contabilitate a bisericeii, care trebuie să formeze un întreg, din care apoi poți face estrase ori-câte voești. Basa trebuie să rămână contabilitatea, singură valabilă. Când însă în acte publicate — cum am dovedit la „Gazeta” — găsești și erori de adițiune și de substrațiune, fie-cine pôte judeca valoarea contabilului „Gazetei” și ponderositatea datelor ei.

b) În nrul 180 pag. 3. col. 2. citezi „Gazeta” un pasagiu din raportul dlui Grant, care la 23 Iulie 1903 constată, că la moșie contabilitatea nu era la jour.

Adevărat că în timpul așei administrator n'a putut fi și la câmp la lucrători și în birou la contabilitate. Dar' însemnările există toate, pentru a se trece în contabilitate la timpul seu, ceea-ce s'a și făcut. De aceea am și propus eu la comitet trimiterea unui contabil ca ajutor administratorului.

Nu pricep însă de ce se citează raportul dlui Grant, care cât timp a funcționat comitetul vechiu a zăcut în arhivă la fostul secretar Dr. Saftu, de la Iulie 1903 până la Februarie 1904, fără să-l cunoscă comitetul? Ori dacă l-a cunoscut, ce măsuri a luat?

c) Din paralelă într-o venitea regiei și venitea arândărei rezultă evident superioritatea avantajelor regiei, care în 2 ani — unul bun și altul absolut rău — a dat mai mult venit de cât surplusul arândării în 9 ani.

Că acesta e numai natural, ne spune și mintea sănătoasă, căci dör' ori-ce arândăș contăză la câștig, altfel nu angajează muncă și capital, și dacă în 9 ani are numai jumătate ani buni, totuși se alege cu câștig curat de 15,000 de lei. Ori döră arândășul d'a capo se bagă rob bisericeii de dragul nostru? Regia însă reclamă și muncă serioasă și pricepere!...

Unde mai pui apoi istovirea pământului și exploatarea țărânului prin arândăș, ceea-ce biserica nu face. De aceea este și rămâne pentru mine o enigmă graba înțepitoare de a arândă moșia, fără a aștepta cei 3 ani de probă și a pune pe drumuri familia unui administrator harnic și cinstit, care și-a lăsat postul și a intrat în serviciul bisericeii, față de care s'a achitat în modul cel mai laudabil.

d) „Gazeta” zice, că am dat eu conglomerat de cifre și mixtum compositum. Răspunsul e: „Zi-i mamă gușată, să nu-ți zică ea țiel!”

e) N'am cetit nicăiri în „Gazeta” declarațiunea administratorului, că a recunoscut neesact bilanșul din 31 Decembrie 1903. Am cetit însă că administratorul, la cererea comitetului, a făcut alt bilanș pro 29 Februarie 1904, adică:

Bilanșul din Decembrie 1903 cuprinde intervalul din Sept. 1902 până la 31 Decembrie 1903 sau 16 luni, pe când bilanșul din Februarie 1904 cuprinde intervalul din 1 Septembrie 1902 până la 29 Februarie 1904 sau 18 luni. (v. nr. 181 pag. 3. col. 2).

În interval de 2 luni multe se pot schimba!

Dacă cineva nu pôte face nici o astfel de distincțiune simplă, înzadar ai bate toaca surdului.

Atâta mai observ aci, că numai lichidarea definitivă la timp favorabil, neforțată, de comun acord cu administratorul pătaș la beneficiu, pôte arăta venitul adevărat. Până atunci pôte lua cineva la bilanș de pildă și numai cu 300 chile porumbul din porumbare adevărată, căci tot va eși la ivelă cantitatea adevărată la măsurare.

În fine țin să declar, că nici n'am cerut nici n'am așteptat de la „Gazeta” certificat de contabil bun ori rău, căci știu că nu se pricepe la asemenea lucruri și prin urmare hula ei în această privință nu mă atinge, precum nici lauda ei nu m'ar înveseli.

Am terminat! Arseniu Vlaicu.

Cărți și reviste.

„Cartea durerii” de Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob A. Nicolescu. Editor Dr. E. Dăianu, Cluj. Tipografia „Carmen” Petru P. Barițiu, 232 pag. 8° Prețul 1 cor. 50 fil. Legată în pânză 2 cor. 50 fil.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.” A apărut și se pôte procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyzeben) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi”, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 corone, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părțile de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis”. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea voevodului Mihail V. Teazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea”. Încheiere.

Nr. 547 1904.

[267] 2-3

Concurs

În urma ordinului Preaevenerabilului Consistoriu dto 15 Iunie 1904 nr. 5726 bis. și pe baza concluderilor sinodului parohial din 6/19 August a. c. se scrie prin acesta concurs pentru întregirea parohiei vacante **Borgo-Rus** cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele satorite în fasiunea cota B. pentru întregirea de la stat.

Concurenții au a-și înainta suplicile înscrise conform legii cu calificățiune pentru parohiile de clasa I. în termenul deschis la oficiul protopresbiterial subsemnat.

Bistrița, în 10/23 August 1904.

În conțelegere cu comitetul și sinodul parohial.

Simion Monda
protopresbiter

Au apărut în **Tipografia archidieceșană**:

Noul abecedar de Dr. Petru Șpan
Prețul e 40 fileri.

Călăuza noului abecedar
De acelaș. — Prețul 20 fileri.

Se pot procura de la **Librăria archidieceșană**.

Pentru domnii preoți!

De la **Librăria archidieceșană** se poate procura

CONDICA

bine compactată în piele și cu
păreți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul **6-60 cor.**, + porto postal **80 fil.**

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Tiganca. 8. Sunt fecior sdraven. 9. Eu mă duc codrul rămane. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae. Caetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireșar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sieriul. — Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pără. 8. Cucule până galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui
caet 50 fil., plus
10 fileri porto

Editura Librăriei
archidieceșane din
Sibiu-Nagyszeben

Ciocolada de tanin

a lui **Sztraka**

are efect escelent la
copii și la vârstnici
contra urdinării

Prețul **40 fileri**

Se capătă
în fie-care a-
potecă.

[222] 7-8

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

La **Librăria Tipografiei archidieceșane din Sibiu** se află de vândare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasfântiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rânduēla Utreniei — Ciasul dintăiu, al doilea și al șeselea. — Rânduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rânduēla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminăcături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicienele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduēla Sinacsariului. — Bogorodicienele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe toate lunile. — Păschăla, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusiv 1952. — Explicare despre rubricile Păschăliei și folosirea acelor. — Însemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor.** 40 fil., legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Frumosul roman

DUȘMÂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă **60 fileri.**

Librăria archidieceșană.

A apărut:

Modele de cusături românești

de **Minerva Cosma.**

Prețul: Caetul I 50 fil., caetul II 1 cor.
plus porto 5 fileri.

Librăria archidieceșană.

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în **piața mică nr. 11** în dosul **păpucarilor.**

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pără, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cărpe de pără, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pără, și toate căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o miiă aici neamintiți artici. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele

[39] 27

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez
cu totă stima

Aurel Popescu.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger
ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

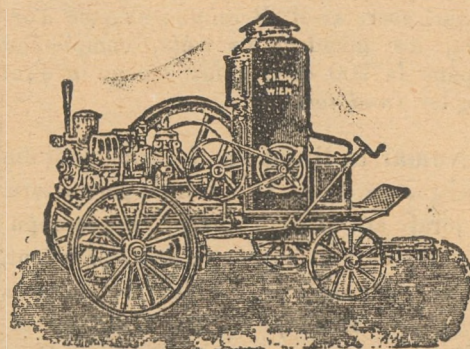
B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci körút 61.

MOTORE 2—20 HP de vapor,
gas, benzin, petrolin.

Locomobile de petrolin 2—25 HP.

Instalații pentru estragerea gasului 2—3
fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.
Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai eftină
putere de exploatare. — Cel mai eftin isvor de cum-
părare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Representanți soli-
dini din provincie se acceptază. [9] 19—20

Săpunul Schicht

cu marca:

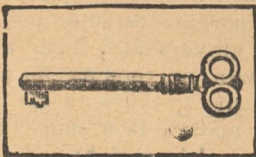
„cerb“

ori

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic
și prin urmare cel mai eftin.
E liber de substanțe strică-
cióse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 15—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun !!
să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

Aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțituri de ureche, bătăie de inimă, sgărări de inimă, asma, auzul greu, sgărări de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[2] 98 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție forte
slabă.

Expediție din centru și locuri de vândare pentru țară și strălănătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42, V
colțul străuua Kálmán.